

11. 4. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Změny v postavení věřitelů po novele insolvenčního zákona - skutečně k lepšímu?

Od 1. ledna 2014 byl zákonem č. [294/2013](#) Sb. novelizován insolvenční zákon. Tato rozsáhlá novela přináší mimo jiné řadu změn, jejichž pomocí by měl být lépe naplňován účel zákona, tedy co nejvyšší uspokojení nároků věřitelů. Zda tomu tak skutečně bude, ukáže nejspíše až praxe. Již nyní je však možno vyslovit určité pochybnosti.

Novela během své přípravy prošla **širokou veřejnou konzultací**, jejímž účelem bylo prostřednictvím dotazníků zjistit dosavadní zkušenosti adresátů s novým insolvenčním řízením. Měla by tak odrážet **potřeby praxe a přinést důležité změny k lepšímu**. Z hlediska věřitelů k těmto změnám patří zejména upřesnění sankcí v případě přihlášení pohledávky následně zjištěné v nižší výši, úprava lhůt pro přihlášení pohledávky, úprava ustanovení o oddlužení a společné oddlužení manželů, upřesnění postupu při souběhu exekučního a insolvenčního řízení, možnost věřitelů rozhodovat o obsazení statutárního orgánu dlužníka v případě věřitelské reorganizace a zpřesnění ustanovení o pokynech věřitelů při správě majetku. Jak se k těmto okruhům zákonodárce postavil je rozebráno na následujících řádcích.

Rozpor ve výši přihlášené a zjištěné pohledávky

V případě přihlášení pohledávky následně zjištěné v nižší než přihlášené výši dosud bezvýjimečně platilo, že pokud zjištěná výše přihlášené pohledávky činí méně než 50 % přihlášené částky, pak se k přihlášené pohledávce nepřihlíží. V souladu se zásadami dosavadní judikatury dochází u tohoto ustanovení **k jeho zmírnění**. Ustanovení se nepoužije v případě, kdy rozhodnutí insolvenčního soudu **nebylo možno předvídat**, tedy např. byla-li výše přihlášené pohledávky určena znaleckým posudkem nebo využil-li soud svého moderačního práva. Stejného účinku může věřitel dosáhnout tím, že **vezme účinně zpět část přihlášené pohledávky dříve, než dojde k jejímu pravomocnému popření**. Tak **může věřitel sám korigovat** rozsah svých přihlášených nároků, což zákonodárce upřednostňuje před automatickým uplatňováním sankcí. Zároveň však stále platí ustanovení, které výše popsaný postup, resp. jeho účinky, značně limituje. **Nebyla-li totiž pohledávka přihlášena v dobré víře nebo učinil-li věřitel v insolvenčním řízení úkon, který zhoršil nebo mohl zhoršit postavení jiného věřitele, k vyloučení výše zmíněných sankcí nedojde**. Jak budou tyto mantinely úzké či široké ukáže až soudní praxe, neboť zákon se problematikou dobré víry či potenciálně škodlivých úkonů věřitele vůči jinému věřiteli blíže nezabývá.

Úprava lhůt a změny v úpravě oddlužení

Novela upravuje lhůty pro přihlašování pohledávek **nově jako fixní**, neboť insolvenční soudy v praxi

rozpětí lhůt nevyužívaly a nezřídka určovaly lhůtu na její spodní hranici 30 dnů. Nově lhůta pro přihlašování pohledávek činí **v případě oddlužení 30 dnů** (dosavadní spodní hranice), **v ostatních případech pak 2 měsíce**. To dává věřitelům více času povšimnout si pro ně zásadních informací v insolvenčním rejstříku. Problémem samozřejmě zůstává, že ne každý věřitel insolvenční rejstřík ohledně všech svých dlužníků monitoruje. Přinejmenším v případě významných dlužníků však toto doporučujeme nepodceňovat. Jako nevýhoda naopak může být vnímáno nutné **prodloužení insolvenčního řízení**.

Novela dále v souladu s dosavadními judikaturními závěry blíže **specifikuje okruh osob, které mohou insolvenčnímu soudu navrhnout, aby jejich úpadek řešil oddlužením**. Tento návrh může výslovně podat **každá fyzická osoba, která nemá dluhy z podnikání** (tedy i podnikatel) **a právnická osoba, která podle zákona není považována za podnikatele a současně nemá dluhy z podnikání**. Jak již bylo uvedeno výše, jelikož k těmto závěrům došel ve svých usneseních opakovaně Nejvyšší soud již v minulosti, nejedná se v zásadě o novinku, nýbrž o zakotvení dosavadní praxe s cílem posílení právní jistoty. Judikatura se rovněž široce zabývá oddlužením fyzických osob - manželů, avšak zde je již pro složitost této problematiky potřeba jejího legislativního zakotvení naléhavější. Nově se tedy zavádí **institut společného oddlužení manželů**, který spočívá v tom, že **manželé podají společný návrh** na povolení oddlužení s výslovným souhlasem, aby všichni jejich majetek byl pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za společné jmění manželů. Po dobu trvání insolvenčního řízení jsou **manželé považováni za jednoho dlužníka**, přičemž pro podání společného návrhu je rozhodující existence manželství ke dni zahájení tohoto řízení. Pokud je insolvenční návrh podán jen jedním z manželů, jsou v insolvenčním řízení řešeny pouze jeho dluhy. Pro věřitele je při společném oddlužení manželů výhodou, že je od počátku jasné, jaká majetková podstata bude postihována.

Úpadek vs. exekuce

Jelikož **prioritou** zákona není co největší uspokojení nároků pouze jednoho věřitele, nýbrž **poměrné uspokojení co nejširšího okruhu věřitelů**, vyvstala rovněž potřeba lépe vymežit vztah úpadekového a exekučního práva. **Výkon rozhodnutí či exekuci postihující majetkovou podstatu, lze nařídit, nelze jej však provést**. V opačném případě by mohlo dojít k narušení principu poměrného uspokojení věřitelů. Důležité je **rozlišovat mezi nařízením a prováděním exekuce**, proto zákon nově výslovně stanoví, že *„Úkonem, jímž se provádí výkon rozhodnutí nebo exekuce, není úkon učiněný k zajištění dlužníkovy majetku pro účely jeho postižení takovým výkonem rozhodnutí nebo exekucí.“* Toto důvodová zpráva demonstruje na následujícím jednoduchém praktickém příkladu výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy nebo jiného příjmu povinného: *„Od okamžiku zahájení řízení do rozhodnutí o způsobu řešení úpadku dlužníka lze (coby součást úkonů spojených s nařízením výkonu rozhodnutí) nadále provádět srážky z dlužníkovy mzdy, tyto prostředky však nelze vyplatit oprávněnému (v tomto ohledu by již šlo o provedení výkonu rozhodnutí).“* [1] Tímto ustanovením je v souladu s dosavadní judikaturou potvrzena **priorita insolvenčních řízení**, tedy zájem na kolektivním řízení před individuálním.

Další oprávnění pro věřitele

V případě řešení úpadku reorganizací na základě návrhu podaného věřitelem dochází k **posílení kontrolních oprávnění věřitelů**, neboť v takovém případě je **věřitelskému výboru** nově dána možnost **rozhodovat o obsazení statutárního orgánu a dozorčí rady dlužníka**. V ostatních případech zůstává stejná úprava jako dosud, tedy právo jmenovat nebo volit a odvolávat členy statutárního orgánu a dozorčí rady dlužníka je i po rozhodnutí o povolení reorganizace zachováno valné hromadě nebo členské schůzi dlužníka.

Obecně pak došlo ke zpřesnění ustanovení o pokynech věřitelů **při správě majetku** v tom smyslu, že

nyňi jíž insolvenčnímu správci neudělují tyto pokyny všichni zajištění věřitelé společně, ale je-li zajištěných věřitelů více, **uděluje pokyny ten zajištěný věřitel, jehož pohledávka se uspokojuje ze zajištění jako první v pořadí.**

Závěr

Je zřejmé, že novela přináší celou řadu větších či menších změn, z nichž některé jsou pouze dílčím upřesněním současného stavu, jiné normativně zohledňují stávající soudní praxi. Nakolik budou tyto změny přínosné, záleží ve značné míře kromě rozhodování soudů také na samotných věřitelích, kterým novela dala řadu užitečných nástrojů, jež mohou využívat.

Pružnost a transparentnost úpravy insolvenčního řízení, která je jedním z cílů novely, je však důležitá nejen pro osoby, které se již nalézají v postavení dlužníka či věřitele. V širším měřítku se dotýká každého z nás, jelikož ovlivňuje tržní prostředí a umožňuje tak investorům i domácnostem lépe hodnotit rizika spojená s postavením věřitele, do kterého se lze nejen v obchodních vztazích dostat velmi snadno.

Mgr. Alena Šichová,
advokátní koncipientka

[Dvořák Hager & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Oasis Florenc
Pobřežní 12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500
Fax: +420 255 706 550
e-mail: praha@dhplegal.com

-----
[1] viz důvodová zpráva k bodu 64 sněmovního tisku 929/0 Poslanecké sněmovny 2010-2013, s. 126.
Dostupný na www, k dispozici >>> [zde](#).

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)